

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om omstilling af industrien til en grøn og digital europæisk økonomi: lovkrav og arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets rolle**(sonderende udtalelse)**

(2021/C 56/02)

Ordfører: **Lucie STUDNIČNÁ**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 15.9.2020
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget på plenarforsamlingen	2.12.2020
Plenarforsamling nr.	556
Resultat af afstemningen	148/89/19
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Der er en række forudsætninger for omstilling af industrien til en grøn og digital europæisk økonomi med henblik på at opnå en bæredygtig, retfærdig og socialt acceptabel fremtid i Europa. Covid-19-pandemien har forstærket behovet for en langt bredere og stærkere inddragelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet i politikudformningen på alle niveauer samt en stærk lovgivningsramme og standarder på europæisk niveau, navnlig vedrørende den sociale dagsorden. Den annoncerede handlingsplan for gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder bør spille en vigtig rolle i disse bestræbelser.

1.2. EØSU er af den opfattelse, at det er afgørende at anerkende samspillet mellem klimaforandringer, politikker for cirkulær økonomi og virksomhedernes sociale ansvar og at fremhæve de cirkulære egenskaber ved energi fra vedvarende kilder.

1.3. Arbejdsgivernes, iværksætternes og den private sektors engagement i at fremme strukturelle forandringer spiller en central rolle for omstillingen af industrien. Da innovation i Europa typisk opstår i små enheder, må der sættes fokus på at skabe et gunstigt erhvervs klima for og at fremme potentialet for SMV'er, som leverer videnbaserede tjenester på højt niveau. De spiller ofte en pionerrolle for de tilhørende industriers markedspositionering og er pålidelige arbejdsgivere, som er modstandsdygtige over for kriser. Erfaringerne blandt socialøkonomiske virksomheder og organisationer bør også udnyttes. Disse virksomheder og organisationer er aktive inden for områder, som påvirkes af den grønne og digitale omstilling. Det er derfor nødvendigt at sikre, at deres aktiviteter og sociale innovationsprocesser fremmes.

1.4. Der bør indføres en mekanisme, som på en sammenhængende måde kanalisere finansielle ressourcer fra den private sektor i retning af investeringer, der stemmer overens med miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige kriterier (EGS-kriterier). Strategierne for bankunionen, kapitalmarkedunionen, bæredygtig finansiering, digital finansiering og SMV'er styrker derfor hinanden gensidigt og berettiger kanaliseringen af midler til mere produktive projekter i en økonomi, hvor op mod 80 % af finansieringsbehovet afhænger af banksektoren.

1.5. Et modstandsdygtigt, bæredygtigt, retfærdigt og velstående Europa kræver en lovgivningsramme, der kan fremme en retfærdig omstilling og samtidig tage hensyn til de tilknyttede etiske indvirkninger og offentlige interesser såsom forbrugerbeskyttelse, sundhed, sikkerhed og kvalitet. EØSU anbefaler, at EU-institutioner og nationale institutioner indfører nye styringsstrukturer, som kan sikre aktiv inddragelse af den lokale økonomi, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet i udformningen og gennemførelsen af fair foranstaltninger til at sikre, at omstillinger er socialt retfærdige. Et af de vigtigste styringsinstrumenter til at gennemføre og overvåge socialt retfærdige omstillinger er det europæiske semester. EØSU anbefaler, at der indarbejdes nye, forbedrede, målbare og supplerende sociale, økonomiske og miljømæssige indikatorer i det europæiske semester for at overvåge og følge status for principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder.

1.6. Regionernes rolle bør styrkes på den europæiske dagsorden for omstilling. Langsigtet planlægning, en stærk stedbaseret tilgang, intelligent specialisering og en dagsorden for menneskelig kapital er det centrale fokus såvel som at forene det langsigtede omstillingsmål med kortsigtede prioriteter.

1.7. EØSU er af den opfattelse, at finansiering og støtteinstrumenter til omstillingsrelaterede aktiviteter på EU-niveau skal suppleres med nationale midler med den nødvendige koordinering mellem de forskellige styringsniveauer. For at sikre tilstrækkelig finansiering går EØSU også ind for at udvide viften af egne indtægter.

1.8. En dagsorden for menneskelig kapital er en af forudsætningerne for en vellykket omstilling. Når det gælder udvikling af kvalifikationer og foregribelse af alle fremtidens kvalifikationsbehov, nye som gamle, er det nødvendigt, at en række aktører samarbejder, herunder uddannelsesinstitutioner, arbejdsgivere, fagforeninger, offentlige arbejdsformidlinger, NGO'er og erhvervsorganisationer.

1.9. EØSU glæder sig over den annoncerede handlingsplan for gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Den relevante eksisterende EU-arbejdsmarkedslovgivning bør styrkes, så den bedre støtter en retfærdig omstilling for arbejdstagere. Handlingsplanen bør fastsætte et mindsteniveau for rettigheder på EU-niveau vedrørende bl.a. retten til sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen for alle arbejdstagere og i forbindelse med alle nye beskæftigelsesformer, rettigheder med hensyn til information, høring, medbestemmelse og deltagelse, som ikke kun gælder i overgangssituationer, retten til udvikling af færdigheder, minimumsstandarder for arbejdsløshedsforsikring, mindstelønninger og kollektive overenskomster.

2. Generelle bemærkninger og en fremadrettet tilgang

2.1. Denne sonderende udtalelse er udarbejdet på anmodning fra Europa-Parlamentets Udvalg om Beskæftigelse og Sociale Anliggender som et bidrag til den kommende handlingsplan for at gennemføre den europæiske søjle for sociale rettigheder og det næste sociale topmøde i EU, som er planlagt til at finde sted i maj 2021 i Porto.

2.2. Europæiske virksomheder og arbejdstagere står over for massive sociale og økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien. Mange virksomheder bukker under, vi mister arbejdspladser, og husholdninger mister deres levebrød. På trods af de hidtil usete økonomiske redningsforanstaltninger, som skal afbøde nedlukningens virkninger på job og virksomheder, er de økonomiske prognoser meget bekymrende. EU's økonomi forventes at falde med 8,3 % i 2020 og vokse med 5,8 % i 2021. Væksten i 2021 vil altså være lidt mindre robust end forudset i foråret⁽¹⁾. Medlemsstaterne har et rekordhøjt gælds niveau, og EU har også for første gang stiftet fælles gæld. Vi kender desuden ikke konsekvenserne af Brexit.

2.3. Vigtige industrier og sektorer skal udpeges og støttes, lige fra menneskelige ressourcer til forskning, med henblik på at skabe en europæisk industripolitik, der beskytter disse strategiske sektorer i markedet og sikrer forsyningssikkerhed for centrale ressourcer. Europas industripolitik bør fungere som overordnet politik, der koordinerer de forskellige europæiske politikker på en sammenhængende og omfattende måde med henblik på at skabe synergieffekter. En sådan omstilling vil kræve, at Kommissionen sætter kursen, og at medlemsstaternes politikker tilpasses til EU's. Dette er ikke ensbetydende med micromanaging, men det betyder, at politikkerne tilpasses, så de er sammenhængende og fremmer omstillingen. Denne proces vil kun være mulig med aktiv deltagelse af civilsamfundets organisationer og arbejdsmarkedets parter. Uden en »social pagt« baseret på EU-borgernes demokratiske og effektive deltagelse vil der ikke være nogen grøn pagt til fordel for alle.

2.4. Der bør indføres en mekanisme, som på en sammenhængende måde kanalisere finansielle ressourcer fra den private sektor i retning af investeringer, der stemmer overens med miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige kriterier (EGS-kriterier). Strategierne for bankunionen, kapitalmarkedsunionen, bæredygtig finansiering, digital finansiering og SMV'er styrker derfor hinanden gensidigt og berettiger kanaliseringen af midler til mere produktive projekter i en økonomi, hvor op mod 80 % af finansieringsbehovet afhænger af banksektoren.

2.5. Det begreb, der er opstået i denne forbindelse med hensyn til miljømæssige og teknologiske forandringer, er »retfærdig omstilling«. EØSU anser en retfærdig omstilling for en central komponent i såvel budgettet som genopretningsplanen med henblik på en grønnere europæisk økonomi. Det er derfor nødvendigt at udvikle en bredere forståelse af en »retfærdig omstilling« (for andet end kulstofbaserede økonomier), som fuldt ud gennemfører den europæiske søjle for sociale rettigheder⁽²⁾, baseret på en ny social kontrakt, og samtidig fremmer reformer af omfordelingssystemer, balance mellem arbejdsliv og privatliv samt ligestilling mellem kønnene. I forbindelse med gennemførelsen af den

⁽¹⁾ Kommissionens økonomiske sommerprognose 2020: en dybere og mere uensartet recession.

⁽²⁾ EUT C 364 af 28.10.2020, s. 1.

europæiske søjle for sociale rettigheder er følgende især vigtigt: sikring af kvalitetsjob for alle, adgang til uddannelse af høj kvalitet, herunder retten til livslang læring, særligt for sårbare grupper, lige adgang til sundhedspleje og sociale tjenester for alle, social beskyttelse og inklusion af sårbare grupper såsom langtidsledige, kvinder, unge, migranter og personer med handicap. Alle disse vigtige mål kan opnås på grundlag af en blomstrende økonomi, udbud af nye og højt kvalificerede job blandt arbejdsgiverne og de nødvendige investeringer i nye teknologier.

2.6. Lande og regioner under industriel omstilling har typisk udfordringer med at modernisere deres industrielle grundlag, opkvalificere arbejdsstyrken, kompensere for tab af arbejdspladser i centrale sektorer og øge den lave produktivitet, som begrænser væksten i indkomsten. Generelt vil de have gavn af grønne og teknologiske fremskridt og den udvikling, der følger med, men nogle steder og visse befolkningsgrupper, navnlig udsatte grupper såsom personer med handicap, de ældre, romaer og migranter, risikerer at blive sejlet agterud. At gøre noget ved de udfordringer, der er knyttet til de langsigtede omstillinger, kræver foregribelse af forandringer og aktiv forvaltning af omstillingen fra politikere, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundets organisationer og centrale interessenter i disse lande og regioner. Social dialog, oplysning, høringer og deltagelse af arbejdstagerne og deres organisationer, herunder i beslutningstagende organer (udvalg og bestyrelser), spiller en central rolle med hensyn til at adressere og påvirke virksomhedernes beslutningstagning, så omstillingen håndteres på en fremtidsorienteret måde. EØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til at styrke og udvikle den sociale dimension i den kommende opdaterede industristrategi.

2.7. Det er i alle interessentgruppers interesse at håndtere pandemikrisen og skabe mulighed for en vellykket industriel omstilling, og det kræver en fælles indsats og fælles mål (såsom langsigtet erhvervsudvikling) og en effektiv social dialog i et tillidsfuldt klima samt en positiv indstilling. EØSU er af den opfattelse, at god — og dermed bæredygtig — virksomhedsledelse med fælles foregribelse af forandringer skal være baseret på det indre markeds velgennemprøvede mindstestandarder, idet arbejdstageres stemme kommer til udtryk gennem oplysning, høringer og arbejdstagerdeltagelse i virksomhedernes bestyrelseslokaler.

2.8. Digitalisering og automatisering har både positive og negative indvirkninger på økonomien og samfundet. Omstillingen kræver en lovgivning, som holder trit med den teknologiske transformation, og foregribelse af forandringer bl. a. ved at inddrage arbejdsmarkedets parter. De europæiske samarbejdsudvalg og samarbejdsudvalg i europæiske selskaber (SE) kan tjene som et positivt eksempel på obligatorisk, grænseoverskridende inddragelse af arbejdstagere i at afbalancere interesser og finde løsninger i en ånd af socialt partnerskab. Dette indebærer at sikre uddannelse for arbejdstagere og forhandle kollektive overenskomster med henblik på at støtte selvstændigt arbejde og en god balance mellem arbejdsliv og privatliv. Digitaliseringen og internetøkonomien har også ført til, at der er opstået nye former for arbejde, herunder platformarbejde, hvor arbejdstagerne ikke har nogen form for sociale rettigheder og sikkerhed i jobbet og ofte arbejder under meget usikre forhold og med en uklar status. Deres arbejdsbetingelser og status bør harmoniseres på europæisk niveau for at tilskynde til retfærdig mobilitet og integration på det indre marked⁽³⁾. Til dette formål anser EØSU det for nødvendigt at skabe retssikkerhed for arbejdstagerne ved at definere en juridisk status for arbejde i den digitale platformøkonomi. Lav eller ingen adgang til social beskyttelse medfører en omkostning, ikke kun for arbejdstagerne selv, men også for de sociale sikringsystemer.

2.9. Den digitale omstilling kan også medføre risici på områder som finansiel stabilitet, økonomisk kriminalitet og forbrugerbeskyttelse. Disse risici kan øges yderligere som følge af det fragmenterede lovgivningslandskab i EU og en ujævn global udvikling med hensyn til at regulere sektoren. EØSU anser det derfor for nødvendigt, at EU skaber en omfattende og stabil lovgivningsramme på dette område. Udvalget anbefaler også, at EU genoptager sit initiativ vedrørende beskatning af store digitale selskaber⁽⁴⁾.

2.10. Arbejdstagere skal sættes i stand til at forberede sig på passende vis til arbejdsmarkedet, og økonomiske forandringer, som allerede er i gang, vil være fundamentale for vækst i industrien og for Europas økonomiske succes set i et bredere perspektiv. Nye og højere kvalifikationer, også for industriarbejdere, udgør en udfordring for lærlingssystemerne. Højere kvalifikationer kræver mere erhvervsuddannelse på tertiære uddannelsesinstitutioner. I kontrast til de bedst

⁽³⁾ EUT C 429 af 11.12.2020, s. 173.

⁽⁴⁾ EUT C 429 af 11.12.2020, s. 6.

udformede grund- og læringseuddannelsessystemer er manglen på nationale rammer og kvalitetskontrol problematisk, og det samme gælder overgangen fra grund- og læringseuddannelsessystemer til tertiær uddannelse. Fremtiden vil kræve samarbejde og innovation af både civilsamfundet og forvaltninger på alle niveauer for at skabe de lige vilkår, som de organisationer, der er repræsenteret i EØSU, udtrykker ønske om ⁽⁵⁾.

2.11. EØSU bemærker, at digital teknologi og applikationer, som benytter kunstig intelligens, bør have mennesket i centrum og være til gavn for samfundet som helhed, og støtter en lovgivningsramme for kunstig intelligens. Den grønne og digitale omstilling bør ikke modarbejdes, og EU bør fremme udvikling af AI-systemer målrettet til specifikke applikationer med henblik på at fremskynde den økologiske omstilling og klimaomstillingen ⁽⁶⁾.

3. Innovation

3.1. Der vil være et stort behov for innovation — fra skabelse og fremskyndelse af nye, kulstoffattige produktionsprocesser (hvoraf mange kræver fundamentalt anderledes design- og produktionsmetoder, foruden nyskabende råstoffer og/eller centrale industrielle processer) til innovation ikke kun i mere cirkulære værdikæder for grundlæggende industrier, men også i de energisystemer, der driver dem. Desuden er det nødvendigt, at de mest lovende kulstoffattige teknologier kan anvendes på industrielt niveau. Dette vil kræve en hurtig politisk støtte til senest i 2030 at introducere og fremme opskaleringen af nye kulstoffattige produktionsveje og materialeanvendelser.

3.2. De transformationer, der er nødvendige for at opnå en retfærdig omstilling i hele EU, vil kræve en fælles ramme for at mobilisere regeringer, erhvervslivet og civilsamfundet omkring en målrettet problemløsning. Social innovation spiller en stor rolle i den forbindelse. I denne sammenhæng kan det være et vigtigt skridt at skabe en EU-strategi for social innovation på tværs af sektorer, give aktørerne i den sociale økonomi større anerkendelse og teste og måske anvende deres forretningsmodeller. Dette ville bidrage til at udvikle et økosystem for støttede forsøg på EU-plan samt på nationalt, regionalt og lokalt plan.

4. Fremme af iværksætteri og den private sektors engagement

4.1. Iværksætteri og den private sektors engagement, som driver strukturelle ændringer, spiller en central rolle i omstillingen af industrien. Hvor der er en stærkt industriel tradition, er der ofte også en række barrierer for innovativt iværksætteri, navnlig lave niveauer af opstarts- og opskaleringsaktivitet, en svag iværksætterkultur og mangel på innovation og effektivt forbundne vidennetværk.

4.2. Da innovation i Europa typisk opstår i små enheder, må der sættes fokus på at fremme potentialet for SMV'er, som leverer videnbaserede tjenester på højt niveau, f.eks. inden for de liberale erhverv, også hvad angår finansiering. De spiller ofte en pionerrolle for de tilhørende industriers markedspositionering og er pålidelige arbejdsgivere, som er modstandsdygtige over for kriser.

4.3. Socialøkonomiske virksomheder og organisationer, som er aktører i en sektor, der har vist stor modstandsdygtighed og bidraget til at mildne virkningerne af covid-19-krisen, er især aktive på områder, som påvirkes af den digitale og den grønne omstilling. Det er derfor nødvendigt at sikre, at deres operationer og sociale innovationsprocesser fremmes.

5. Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets rolle

5.1. EØSU har understreget, at »de ændringer, som nye teknologier, kunstig intelligens og big data medfører for produktionsprocesserne og økonomien generelt, også vil medføre væsentlige ændringer på arbejdsmarkedet«, og at det er vigtigt, at »disse ændringer sker inden for rammerne af en konstruktiv social dialog og under hensyntagen til arbejdstagernes rettigheder og livskvalitet« ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ EØSU's studie *En ny konsensus om det europæiske civilsamfunds værdier og evalueringen af disse*.

⁽⁶⁾ EUT C 47 af 11.2.2020, s. 64.

⁽⁷⁾ EUT C 353 af 18.10.2019, s. 6.

5.2. Det er afgørende med et tæt samarbejde mellem de centrale lokale og regionale interessenter for at udpege de mest bæredygtige applikationer og maksimere den socioøkonomiske udvikling. Arbejdsmarkedets parter gode praksis på alle niveauer baseret på kollektive aftaler, som skaber lige vilkår for de økonomiske konkurrenter inden for en sektor eller en region, leverer et benchmark for at skabe en strategi for retfærdig omstilling i relation til dekarboniseringen og andre klimapolitiske mål ⁽⁸⁾.

6. En retfærdig omstilling — styring og lovgivningsmæssige krav

6.1. Overgangen til en klimaneutral økonomi medfører en række komplekse styringsmæssige udfordringer for politikerne. En af disse udfordringer er at skabe balance mellem omstillingens langsigtede strategiske dimension og behovet for handling på kort sigt. Omstillingen kræver langsigtet strategisk tænkning og politikudformning, men den kræver også en evne til at rumme valgcyklusser og regeringers og andre interessenters hertil knyttede ønske om at se resultaterne af de gennemførte projekter.

6.2. Et af de vigtigste styringsinstrumenter til at gennemføre og overvåge socialt retfærdige omstillinger er det europæiske semester. Det er yderst vigtigt, at der sker en løbende evaluering af europæiske og nationale politikker på socialt, økonomisk og miljømæssigt niveau. Det europæiske semester har gradvist udviklet en mere social dimension, men dets makroøkonomiske og finanspolitiske dimensioner er stadig fremherskende. EØSU foreslår derfor, at der indarbejdes nye, forbedrede, målbare og komplementerende sociale, økonomiske og miljømæssige indikatorer i det europæiske semester med henblik på at overvåge og følge status for alle aspekter af den europæiske søjle for sociale rettigheder og dens principper samt de 17 verdensmål for bæredygtig udvikling ⁽⁹⁾, som kan skabe synergier med den sociale resultattavle ved at indføre begrebet bæredygtig velfærdøkonomi for alle ⁽¹⁰⁾, sammen med målrettede sociale og miljømæssige landespecifikke henstillinger ⁽¹¹⁾. Det europæiske semester er nu også blevet revideret med henblik på at sørge for mere handling til støtte for genopretningen, hvilket EØSU håber også kan bidrage til at forny hele EU's styringsmekanisme og få det til at fungere som en ledende kraft for demokratiets overlevelse samt for konvergens i opadgående retning i EU.

6.3. En omfattende analyse af synergier og kompromiser mellem de mål, initiativer og anbefalinger, som foreslås af EU på semesterets forskellige politiske områder, ville kræve en høj grad af integration, sammenhæng og koordinering af politikken mellem de forskellige institutionelle aktører, som har ansvaret for den økonomiske, sociale og miljømæssige politik, og en forbedring af deres analysekapacitet.

6.4. For at modvirke den institutionelle ubalance mellem økonomisk og social styring foreslår EØSU desuden, at man anvender en »gylden regel« ⁽¹²⁾ ved anvendelsen af EU's finanspolitiske regler, som undtager offentlige investeringer fra underskudsberegninger og tager hensyn til eksisterende gældsniveauers bæredygtighed, med henblik på at sikre en moderne sundhedspleje og økologisk, uddannelsesmæssig og teknologisk infrastruktur og undgå en hidtil uset recession ⁽¹³⁾.

6.5. EØSU hilser ligeledes Kommissionens suspension af stabilitets- og vækstpagten velkommen og opfordrer til, at den revideres ⁽¹⁴⁾ med henblik på at sikre både stabilitet og vækst for at fremme den europæiske industris genopretning og omstilling til en klimaneutral, cirkulær og digital økonomi.

7. Regionale forudsætninger for omstilling af industrien

7.1. Omstilling af industrien optræder i mange former, og det er derfor vanskeligt at anvende en standardmodel til at udvikle nye veje for industrien. Mens nogle økonomiske sektorer vil være i tilbagegang, med et »uopretteligt« fald i den økonomiske produktion og beskæftigelsen, vil andre skulle gå gennem dramatiske omstruktureringer. Det vil kræve en sammenhængende politisk tilgang og store offentlige som private investeringer og skal ledsages af velfungerende lokale og regionale arbejdsmarkeder.

⁽⁸⁾ Rammeaftale for en retfærdig omstilling af kulminedriften og bæredygtig udvikling for minesamfundene 2019-2027 (Spanien); Job for klimaet (Portugal); Arbejdsmarkedets parter aftale om en retfærdig omstilling og klimaforandringer (Grækenland); Thyssenkrupp Steel Europe; Fremtidens pagt for stål 20-30 (Tyskland (marts 2020)).

⁽⁹⁾ EUT C 120 af 14.4.2020, s. 1.

⁽¹⁰⁾ C. Charveriat and E. Bodin (2020), Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy.

⁽¹¹⁾ EUT C 14 af 15.1.2020, s. 1.

⁽¹²⁾ EUT C 311 af 18.9.2020, s. 1.

⁽¹³⁾ EUT C 311 af 18.9.2020, s. 1

⁽¹⁴⁾ EUT C 311 af 18.9.2020, s. 1

7.2. Det kan være vanskeligt at forene den langsigtede ambition om omstilling med kortsigtede prioriteter, da det muligvis ikke er let at samle offentlig tilslutning til politiske tiltag, som har en begrænset øjeblikkelig effekt. Dette sætter de regioner, der er under omstilling af industrien, i en vanskelig situation. På den ene side skal de håndtere det øjeblikkelige behov for handling som følge af et fald i de traditionelle industrier og tackle spørgsmål som højere arbejdsløshed, indkomsttab og forringede levevilkår for dele af befolkningen, navnlig dårligt stillede og udsatte grupper såsom personer med handicap eller de ældre. På den anden side skal de handle for at gribe de muligheder, der er knyttet til en modernisering af industrien, såsom at tiltrække brancher med større merværdi, skabe og/eller tiltrække nye virksomheder og forretningsmodeller og gøre bedre brug af støtteteknologier. Hvis det ikke gøres rigtigt, har det politiske konsekvenser, som også kan påvirke støtten til klimaindsatsen. Den voksende støtte til stærkt højreorienterede bevægelser i Europa og andre steder kan delvis spores tilbage til afindustrialiseringen, hvor hele regioner er blevet sejlet agterud⁽¹⁵⁾.

8. Møde med regionerne under omstilling af industrien: de vigtigste resultater

8.1. Regionernes rolle i omstillingsprocessen bør styrkes på den europæiske dagsorden. Inddragelse af regionale forvaltninger kan bidrage til at skabe de nødvendige økosystemer for en vellykket omstilling. Langsigtet planlægning, en stærk stedbaseret tilgang, intelligent specialisering og en dagsorden for menneskelig kapital er blevet nævnt som forudsætninger for denne proces.

8.2. Flere regioner i Europa — især kul- og stålregionerne — har allerede været gennem en omstilling af enten økonomiske eller klimamæssige årsager. Den vigtigste forudsætning for en vellykket omstilling er en inkluderende, foregribende tilgang for at sikre, at borgerne har en anstændig fremtid. Dette omfatter udarbejdelse af en realistisk køreplan, oprettelse af den nødvendige forskningsinfrastruktur og tilvejebringelse af teknologiske, innovationsmæssige, akademiske og uddannelsesmæssige faciliteter sammen med den nødvendige finansiering. For at sikre tilstrækkelig finansiering bør de europæiske instrumenter, som skal støtte disse regioner (f.eks. den europæiske fond for retfærdig omstilling) ikke erstatte nationale bestræbelser.

9. Finansiering og støtte til omstillingsrelaterede aktiviteter og projekter på EU-niveau

9.1. Den industrielle omstilling kan skabe enorme muligheder, men det kræver store investeringer i avanceret produktion og tilgængelig infrastruktur samt forskning og innovation at udnytte disse muligheder. Det kræver også en startudgift, som omfatter indkomsterstattende ydelser og udgifter til (om-)kvalificering af arbejdstagere.

9.2. Mange instrumenter er allerede på plads, både på nationalt plan og på EU-plan, for at støtte omstillingsrelaterede aktiviteter og projekter. Målet om at opnå en retfærdig omstilling blev også gentaget i EU's genopretningsplan. Imidlertid sker det for ofte, at politiske støtteforanstaltninger bliver udformet og gennemført uafhængigt af hinanden på forskellige styringsniveauer med beskeden eller ingen koordinering og begrænset overvågning og evaluering.

9.3. EØSU opfordrer Rådet og Europa-Parlamentet til at øge og tildele tilstrækkelige midler til investeringsbehov i FFR 2021-2027 med henblik på at levere en reel og radikal grøn og digital omstilling. For at opnå tilstrækkelig finansiering går EØSU også ind for at udvide EU's egne indtægter, eventuelt ved at inkludere en skat på digitale tjenester, et fælles konsolideret selskabsskattegrundlag og en skat på finansielle transaktioner⁽¹⁶⁾.

9.4. I den nuværende programmeringsperiode fastsætter reglerne for store virksomheder, som har modtaget støtte fra de europæiske struktur- og investeringsfonde, at de skal betale dette bidrag tilbage, hvis de inden for ti år efter den sidste støtteudbetaling flytter produktionsaktiviteten til udlandet uden for EU (artikel 71, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013⁽¹⁷⁾). EØSU mener, at bestemmelserne bør strammes for den kommende programmeringsperiode for at fremme tilbageflytning og sikre samhørighed, bevare produktionskapaciteten, sætte skub i beskæftigelsen og fremme en mere bæredygtig »territorial udvikling«.

⁽¹⁵⁾ A. Rodríguez-Pose (2017), »The revenge of the places that don't matter (and what to do about it)«, Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, Vol. 11, No. 1, s. 189-209.

⁽¹⁶⁾ EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106.

⁽¹⁷⁾ EUT L 347 af 20.12.2013, s. 320.

9.5. Udvalget bakker også op om forbedringen af EU's finanspolitiske styring med hensyn til bæredygtighedsrisiciene, hvor der trækkes på erfaringerne fra gennemgangen af bedste praksis for grøn budgetlægning og finanspolitiske planer. Der er desuden behov for skattemæssige incitamenter for at tilskynde virksomheder og enkeltpersoner til at investere i grønne initiativer med social effekt ⁽¹⁸⁾.

9.6. De udfordringer, som Europa står over for i forbindelse med omstillingen til en grøn og digital økonomi, kræver store investeringer, som ikke kan sikres alene gennem offentlige midler og traditionel finansiering gennem banklån. Der bliver brug for store investeringssummer fra den private sektor. Der bør indføres en mekanisme, som på en sammenhængende måde kanalisere finansielle ressourcer fra den private sektor i retning af investeringer, der stemmer overens med miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige kriterier (EGS-kriterier). Strategierne for bankunionen, kapitalmarkedsunionen, bæredygtig finansiering, digital finansiering og SMV'er styrker derfor hinanden gensidigt og berettiger kanaliseringen af midler til mere produktive projekter. EØSU glæder sig over oprettelsen af platformen for bæredygtig finansiering og forventer, at det vil sætte skub i udviklingen af et socialt klassificeringssystem.

10. Beskæftigelsesmæssige konsekvenser

10.1. Da omstillingen af industrien ofte kræver et skifte fra gamle og traditionelle fremstillingsindustrier til fremtidsorienterede aktiviteter (også i traditionelle sektorer), kan det føre til arbejdsløshed, som ligger over gennemsnittet (i det mindste midlertidigt), som følge af at afindustrialiseringen er koncentreret lokalt, og at kvalifikationsgrundlaget ligger inden for sektorer i nedgang. Foregribelse og inddragelse af arbejdstagerrepræsentanter på branche- og virksomhedsniveau, før beslutningerne bliver taget, er helt grundlæggende. Det er afgørende, at politikker vedrørende omstillingen af industrien hjælper arbejdstagerne og lokalsamfundene, særligt arbejdstagere med handicap og andre arbejdstagere fra udsatte grupper, med at klare omstillingen med færrest mulige forstyrrelser og samtidig maksimere de potentielle fordele.

10.2. Kvalifikationer

10.2.1. En vellykket omstilling til fremtidens arbejde kræver, at beskæftigelses- og kvalifikationspolitikker skræddersys til de lokale arbejdsmarkedsforhold. Samtidig skal udbuddet af kvalifikationer matches med efterspørgslen. Det er nødvendigt at kombinere en bedre foregribelse af fremtidige behov for kompetencer og et passende udbud gennem omskoling og opkvalificering af arbejdstagere, herunder gennem adgang til livslang læring, med politikker, der fremmer investeringer i nye kilder til beskæftigelse og produktivitetsvækst. Industriel forskning og udvikling bør specifikt søge efter muligheder for at etablere teknologisk lederskab, hvilket vil skabe muligheder for opkvalificering. Tekniske institutter, erhvervsorganisationer og NGO'er vil ligesom offentlige arbejdsformidlinger også have en central rolle at spille med hensyn til at yde backup i form af omskolingsprogrammer.

10.2.2. EØSU noterer, at støtte til mennesker i form af faglig uddannelse i en retfærdig digital og grøn omstilling starter med valideringen af ikkeformel og uformel læring og med at sikre anerkendelsen og certificeringen af uddannelseskurser, således at disse kan indgå som en fuldgyldig del af en persons kvalifikationer ⁽¹⁹⁾.

10.3. Dagsordenen for færdigheder bør lægge større vægt på udviklingen af nøglekompetencer i de obligatoriske uddannelsesforløb/læseplaner samt på unges og voksnes læring.

10.4. Kommissionen har udsendt en handlingsplan for digital uddannelse (2021-2027) ⁽²⁰⁾. Denne bør være en tværgående strategi, som også kan øge den strategiske vigtighed af uddannelse og erhvervsuddannelse inden for de politiske områder på europæisk niveau.

⁽¹⁸⁾ EUT C 311 af 18.9.2020, s. 63.

⁽¹⁹⁾ EUT C 10 af 11.1.2021, s. 40.

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-factsheet-sept2020_en.pdf

10.5. Handlingsplan til gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder

En retfærdig omstilling kræver passende sociale politikker til at støtte gode arbejdsvilkår, velfungerende kollektive overenskomstforhandlinger og ordninger for arbejdsmarkedsrelationer samt ordentlig social beskyttelse til at hjælpe arbejdstagere under omstilling. EØSU vil gerne fremsætte nogle forslag til Kommissionens kommende handlingsplan med henblik på gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

10.5.1. EØSU foreslår, at Kommissionen revurderer den relevante arbejdsmarkedslovgivning i EU og styrker den, så den støtter en retfærdig omstilling for arbejdstagerne bedre.

10.5.2. Retten til sikkerhed og sundhed er en grundlæggende arbejdspladsrettighed for alle arbejdstagere, uanset deres ansættelsesforhold eller den forretningsmodel, de arbejder under. EØSU er meget bekymret for, at visse nye former for arbejde, som skabes af klimaomstillingen og den digitale omstilling, kan falde uden for anvendelsesområdet for bestemmelserne om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen. Desuden har der allerede vist sig betydelige risici på digitaliserede arbejdspladser, herunder intensivering af arbejdet, stress og psykosocial vold⁽²¹⁾, og i fremtiden kan vi forvente at se ulykker forårsaget af kunstig intelligens⁽²²⁾, ulykker, som det er nødvendigt at forhindre. EØSU opfordrer derfor til, at alle arbejdstagere i EU skal være beskyttet af reglerne om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen⁽²³⁾.

10.5.3. EØSU opfordrer Kommissionen til jævnligt at evaluere databeskyttelsesdirektivet (GDPR) og de tilknyttede direktiver i lyset af den teknologiske udvikling⁽²⁴⁾.

10.5.4. Social dialog på nationalt og europæisk niveau spiller en central rolle for udformningen af den økonomiske politik samt arbejdsmarkeds- og socialpolitikken. EØSU støtter udviklingen — inden for rammerne af den sociale dialog på de rette regionale, nationale og europæiske niveauer — af egnede foranstaltninger til en »retfærdig omstilling« med henblik på at forvalte, ændre og give minimumsbeskyttelse i tilfælde af omorganisering af arbejdspladser eller kollektive afskedigelser, som skyldes omstillinger (som følge af teknologi, demografi, globalisering, klimaforandringer eller den cirkulære økonomi), herunder retten til at deltage i overenskomstforhandlinger, med henblik på at foregribe ændringer og yde støtte til berørte arbejdstagere (tilpasning af direktivet vedrørende kollektive afskedigelser)⁽²⁵⁾.

10.5.5. EØSU gentager, at det er nødvendigt at føre dialog med og informere arbejdstagerne og deres repræsentanter, når der indføres ændringer, nye teknologier og AI-systemer, som kan føre til ændringer i tilrettelæggelse af og tilsyn og kontrol med arbejdet, og i systemer til vurdering og rekruttering af arbejdstagere. Retten til information og høring i overensstemmelse med direktivet om europæiske samarbejdsudvalg skal sikres i alle virksomheder, og der bør indføres en harmoniseret ramme på EU-niveau for deltagelse på bestyrelsesplan. EØSU opfordrer derfor til, at der indføres en stærk og robust europæisk ramme for information og høring og inddragelse af arbejdstagerne⁽²⁶⁾ som et vigtigt aspekt af arbejdet med at udvikle retfærdige og fair veje til genopbygning og/eller den miljømæssige og digitale omstilling. Kommissionen bør fremme den sociale dialog med henblik på at inddrage arbejdstagerne i den klimamæssige og digitale omstilling i alle medlemsstaterne og overvåge resultaterne heraf i det europæiske semester.

10.5.6. Der er behov for en ramme for socialt ansvarlig omstrukturering og foregribelse af virksomhedsforandringer, som supplerer arbejdstagernes eksisterende oplysnings-, hørings- og medbestemmelsesrettigheder og er i overensstemmelse med de centrale elementer i den europæiske sociale model⁽²⁷⁾. EØSU mener, at Kommissionen bør revidere EU-kvalitetsrammen for foregribelse af forandringer og omstruktureringer og foreslå et retligt grundlag for specifikke rammebetingelser vedrørende arbejdstagernes deltagelse med henblik på at forbedre arbejdstagernes inddragelse i at imødegå udfordringerne i forbindelse med den grønne pagt og den digitale omstillingsproces⁽²⁸⁾.

⁽²¹⁾ ILO (2019) *The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work*.

⁽²²⁾ EUT C 47 af 11.2.2020, s. 64.

⁽²³⁾ EUT C 14 af 15.1.2020, s. 52.

⁽²⁴⁾ EUT C 47 af 11.2.2020, s. 64.

⁽²⁵⁾ EUT C 14 af 15.1.2020, s. 1.

⁽²⁶⁾ EUT C 10 af 11.1.2021, s. 14.

⁽²⁷⁾ EUT C 161 af 6.6.2013, s. 35.

⁽²⁸⁾ EUT C 364 af 28.10.2020, s. 1.

10.5.7. Handlingsplanen bør fastsætte et mindsteniveau af rettigheder på EU-niveau, og EØSU har opfordret til handling vedrørende beskyttelse af en minimumsindkomst⁽²⁹⁾ for at dæmme op for fattigdom og fremme et inkluderende arbejdsmarked og glæder sig derfor over Kommissionen og det tyske rådsformandskabs planer om at indføre en europæisk ramme for minimumsindkomst⁽³⁰⁾. EØSU har anbefalet en udforskning af muligheden for at fastsætte fælles minimumsstandarder på området for arbejdsløshedsforsikring i EU-medlemsstaterne⁽³¹⁾. Udvalget har ligeledes opfordret til et europæisk initiativ om mindsteløn og kollektive overenskomstforhandlinger⁽³²⁾ og glæder sig derfor over⁽³³⁾ Kommissionens initiativ om passende mindstelønninger i Den Europæiske Union⁽³⁴⁾.

10.6. *En ny social kontrakt*

Med henblik på at skabe de veje til genopretning, som investerer i job og beskytter rettigheder og en løn, man kan leve af, at genopbygge stærke arbejdsmarkedsinstitutioner for alle arbejdstagere i overensstemmelse med tidligere forpligtelser og at sikre social beskyttelse opfordrer EØSU til, at en retfærdig omstilling får en central plads i genopretningen gennem social dialog og med aktiv inddragelse af civilsamfundet for at bidrage til udformningen af en social, retfærdig og inkluderende omstilling af industrien.

Bruxelles, den 2. december 2020.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁹⁾ EUT C 190 af 5.6.2019, s. 1.

⁽³⁰⁾ Rådets konklusioner om styrkelse af mindsteindkomstsikringen til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse under og efter covid-19-pandemien.

⁽³¹⁾ EUT C 97 af 24.3.2020, s. 32.

⁽³²⁾ EUT C 429 af 11.12.2020, s. 159.

⁽³³⁾ EUT C 364 af 28.10.2020, s. 1.

⁽³⁴⁾ COM(2020) 682 final.

BILAG

Følgende ændringsforslag opnåede mindst en fjerdedel af stemmerne, men blev forkastet under debatten (forretningsordenens artikel 59, stk. 3):

a) Punkt 2.1 (ændringsforslag 9)

Ændres som følger:

~~2.1. Denne sonderende udtalelse er udarbejdet på anmodning fra Europa-Parlamentets Udvalg om Beskæftigelse og Sociale Anliggender som et bidrag til den kommende handlingsplan for at gennemføre den europæiske søjle for sociale rettigheder og det næste sociale topmøde i EU, som er planlagt til at finde sted i maj 2021 i Porto. Denne sonderende udtalelse er udarbejdet på anmodning fra Europa-Parlamentets Udvalg om Beskæftigelse og Sociale Anliggender. Ifølge Europa-Parlamentets skrivelse bør udtalelsen navnlig omfatte følgende emner: en retfærdig omstilling, den grønne pakt, den digitale omstilling, industristrategien samt beskæftigelse og social inklusion, som er kernen i en række igangværende og fremtidige lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige sager knyttet til den grønne og digitale omstilling.~~

Afstemmingsresultat:

For: 99

Imod: 129

Hverken for eller imod: 20

b) Punkt 2.2 (ændringsforslag 10)

Ændres som følger:

~~2.2. Europæiske virksomheder og arbejdstagere står over for massive økonomiske og sociale og økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien. Mange virksomheder bukker under, ~~vi~~ folk mister deres arbejde ~~pladser~~, og husholdninger mister deres levebrød. På trods af de hidtil usete økonomiske redningsforanstaltninger, som skal afbøde nedlukningens virkninger på job og virksomheder, er de økonomiske prognoser meget bekymrende. EU's økonomi forventes at falde med 8,3 % i 2020 og vokse med 5,8 % i 2021. Væksten i 2021 vil altså være lidt mindre robust end forudset i foråret ⁽¹⁾. Covid-19-pandemien har ramt den europæiske økonomi hårdt. Mange virksomheder bryder sammen, vi mister arbejdspladser, husholdningerne mister deres levebrød, og sundhedstjenesterne mister deres effektivitet. Medlemsstaterne har et rekordhøjt gældsniveau, der overskrider de gældende udgiftsregler, og EU har også for første gang stiftet fælles gæld. Vi kender desuden ikke konsekvenserne af Brexit, og vi ved heller ikke, hvornår pandemien er ovre.~~

Afstemmingsresultat:

For: 95

Imod: 140

Hverken for eller imod: 22

c) Punkt 2.3 (ændringsforslag 11)

Ændres som følger:

2.3. Vigtige industrier og sektorer skal udpeges og støttes, lige fra menneskelige ressourcer til forskning, med henblik på at skabe en europæisk industripolitik, der beskytter disse strategiske sektorer i markedet og sikrer forsyningssikkerhed for centrale ressourcer. Europas industripolitik bør fungere som overordnet politik, der koordinerer de forskellige europæiske politikker på en sammenhængende og omfattende måde med henblik på at skabe synergieffekter. En sådan omstilling vil kræve, at Kommissionen sætter kursen, og at

⁽¹⁾ Kommissionens økonomiske sommerprognose 2020: en dybere og mere uensartet recession.

medlemsstaternes politikker tilpasses til EU's. Dette er ikke ensbetydende med micromanaging, men det betyder, at politikkerne tilpasses, så de er sammenhængende og fremmer omstillingen. Denne proces vil kun være mulig med aktiv deltagelse af civilsamfundets organisationer og arbejdsmarkedets parter. ~~Uden en »social pagt« baseret på EU-borgernes demokratiske og effektive deltagelse vil der ikke være nogen grøn pagt til fordel for alle.~~

Afstemningsresultat:

For: 91

Imod: 137

Hverken for eller imod: 18

d) Punkt 2.5 NYT (ændringsforslag 13)

Nyt punkt tilføjes:

2.5. Den bedste politiske reaktion er at indfri forventningerne til NextGenerationEU, hvilket giver en enestående mulighed for en hurtig og transformativ genopretning. Det bør prioriteres højest at sætte dette i gang og inddrage den private sektor.

Afstemningsresultat:

For: 97

Imod: 136

Hverken for eller imod: 22

e) Punkt 2.6 NYT (ændringsforslag 14)

Nyt punkt tilføjes:

2.6. Udfordringerne som følge af Brexit bør overvindes ved at presse kraftigt på med hensyn til at styrke det indre marked og dermed skabe et stærkere, sundt og konkurrencedygtigt miljø for virksomhederne.

Afstemningsresultat:

For: 93

Imod: 141

Hverken for eller imod: 20

f) Punkt 2.4 (ændringsforslag 15)

Ændres som følger:

2.4. Det begreb, der er opstået i denne forbindelse med hensyn til miljømæssige og teknologiske forandringer, er »retfærdig omstilling«. EØSU anser en retfærdig omstilling for en central komponent i såvel budgettet som genopretningsplanen med henblik på en grønnere europæisk økonomi. Det er derfor nødvendigt at udvikle en bredere forståelse af en »retfærdig omstilling« (for andet end kulstofbaserede økonomier), som fuldt ud gennemfører den europæiske søjle for sociale rettigheder^(*), baseret på en ny social kontrakt, og samtidig fremmer reformer af omfordelingssystemer, baseret på balance mellem arbejdsliv og privatliv samt ligestilling mellem kønnene. I forbindelse med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder er følgende især vigtigt: sikring af kvalitetsjob for alle, adgang til uddannelse af høj kvalitet, herunder ~~retten~~ adgang til livslang læring, særligt for sårbare grupper, lige adgang til sundhedspleje og sociale tjenester for alle, social beskyttelse og inklusion af sårbare grupper såsom langtidsledige, kvinder, unge, lovlige migranter og personer med handicap. Alle disse vigtige mål kan opnås på grundlag af en blomstrende økonomi, udbud af nye og højt kvalificerede job blandt arbejdsgiverne og de nødvendige investeringer i nye teknologier.

(*) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs bidrag til Kommissionens arbejdsprogram for 2021.

Afstemningsresultat:

For: 82

Imod: 152

Hverken for eller imod: 20

g) Punkt 2.5 (ændringsforslag 16)

Ændres som følger:

2.5. Lande og regioner under industriel omstilling har typisk udfordringer med at modernisere deres industrielle grundlag, opkvalificere arbejdsstyrken, kompensere for tab af arbejdspladser i centrale sektorer og øge den lave produktivitet, som begrænser væksten i indkomsten, opnå opadgående konvergens og tackle u hensigtsmæssige demografiske tendenser. Generelt vil de have gavn af grønne og teknologiske fremskridt og den udvikling, der følger med, men nogle steder og visse befolkningsgrupper, navnlig udsatte grupper såsom personer med handicap, de ældre, romaer og lovlige migranter, risikerer at blive sejlet agterud. At gøre noget ved de udfordringer, der er knyttet til de langsigtede omstillinger, kræver foregribelse af forandringer og aktiv forvaltning af omstillingen fra politikere, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundets organisationer og centrale interessenter i disse lande og regioner. Social dialog, oplysning, høringer og deltagelse af arbejdstagerne ~~og deres organisationer~~, herunder i ~~beslutningstagende organer~~ beslutningsprocessen (udvalg og bestyrelser), spiller en central rolle med hensyn til at adressere og påvirke virksomhedernes beslutningstagning, så omstillingen håndteres på en fremtidsorienteret måde. ~~EØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til at styrke og udvikle den sociale dimension i den kommende opdaterede industristrategi.~~

Afstemningsresultat:

For: 92

Imod: 152

Hverken for eller imod: 17

h) Punkt 2.6 (ændringsforslag 17)

Ændres som følger:

2.6. Det er i alle interessentgruppers interesse at håndtere pandemikrisen og skabe mulighed for en vellykket industriel omstilling, og det kræver en fælles indsats og fælles mål (såsom langsigtet erhvervsudvikling) og en effektiv social dialog i et tillidsfuldt klima samt en positiv indstilling. EØSU er af den opfattelse, at god — og dermed bæredygtig — virksomhedsledelse med fælles foregribelse af forandringer er afgørende for succes skal være baseret på det indre markeds velgennemprøvede mindstestandarder, idet arbejdstageres stemme kommer til udtryk gennem oplysning, høringer og arbejdstagerdeltagelse i virksomhedernes bestyrelseslokaler.

Afstemningsresultat:

For: 90

Imod: 151

Hverken for eller imod: 18

i) Punkt 2.7 (ændringsforslag 18)

Ændres som følger:

2.7. Digitalisering og automatisering har både positive og negative indvirkninger på økonomien og samfundet. Omstillingen kræver en løvning tilgange, som holder trit med den teknologiske transformation, og foregribelse af forandringer bl.a. ved at inddrage arbejdsmarkedets parter. De europæiske samarbejdsudvalg og samarbejdsudvalg i europæiske selskaber (SE) kan tjene som et positivt eksempel på obligatorisk, grænseoverskridende inddragelse af arbejdstagere i at afbalancere interesser og finde løsninger i en ånd af socialt partnerskab. Dette indebærer at sikre uddannelse for arbejdstagere og forhandle kollektive overenskomster eller andre arbejdsmarkeds-

aftaler med henblik på at støtte selvstændigt arbejde og en god balance mellem arbejdsliv og privatliv. Digitaliseringen og internetøkonomien har også ført til, at der er opstået nye former for arbejde, herunder platformarbejde, hvor arbejdstagerne ikke har nogen form for sociale rettigheder og sikkerhed i jobbet og ofte arbejder under meget usikre forhold og med en uklar status. Deres arbejdsbetingelser og status bør harmoniseres på europæisk niveau for at tilskynde til retfærdig mobilitet og integration på det indre marked ⁽³⁾. Til dette formål anser EØSU det for nødvendigt at skabe retssikkerhed for arbejdstagerne ved at definere en juridisk status for arbejde i den digitale platformøkonomi. Lav eller ingen adgang til social beskyttelse medfører en omkostning, ikke kun for arbejdstagerne selv, men også for de sociale sikringsystemer.

Afstemningsresultat:

For: 88

Imod: 149

Hverken for eller imod: 24

j) Punkt 2.8 (ændringsforslag 19)

Ændres som følger:

2.8. Den digitale omstilling kan også medføre risici på områder som finansiel stabilitet, økonomisk kriminalitet og forbrugerbeskyttelse. Disse risici kan øges yderligere som følge af det fragmenterede lovgivningslandskab i EU og en ujævn global udvikling med hensyn til at regulere sektoren. EØSU anser det derfor for nødvendigt, at EU skaber en omfattende og stabil lovgivningsramme på dette område. Udvalget anbefaler også, at der på OECD-plan indgås en global løsning på skatteområdet i 2021 EU genoptager sit initiativ vedrørende beskatning af store digitale selskaber ⁽⁴⁾.

Afstemningsresultat:

For: 89

Imod: 149

Hverken for eller imod: 22

k) Punkt 5.2 (ændringsforslag 21)

Ændres som følger:

5.2. Det er afgørende med et tæt samarbejde mellem de centrale lokale og regionale interessenter for at udpege de mest bæredygtige applikationer og maksimere den socioøkonomiske udvikling. Arbejdsmarkedets parters gode praksis på alle niveauer baseret på kollektive aftaler eller andre former for social dialog, som skaber lige vilkår for de økonomiske konkurrenter inden for en sektor eller en region, leverer et benchmark for at skabe en strategi for retfærdig omstilling i relation til dekarboniseringen og andre klimapolitiske mål ⁽⁵⁾.

Afstemningsresultat:

For: 93

Imod: 146

Hverken for eller imod: 19

⁽³⁾ EØSU (SOC/645) udtalelse om Rimeligt arbejde i platformøkonomien.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om bekæmpelse af skattesvig og skatteundgåelse og hvidvask af penge.

⁽⁵⁾ Rammeaftale for en retfærdig omstilling af kulminedriften og bæredygtig udvikling for minesamfundene 2019-2027 (Spanien); Job for klimaet (Portugal); Arbejdsmarkedets parters aftale om en retfærdig omstilling og klimaforandringer (Grækenland); Thyssenkrupp Steel Europe; Fremtidens pagt for stål 20-30 (Tyskland (marts 2020)).

l) Punkt 6.2 (ændringsforslag 22)

Ændres som følger:

6.2. Et af de vigtigste styringsinstrumenter til at gennemføre og overvåge socialt retfærdige omstillinger er det europæiske semester. Det er yderst vigtigt, at der sker en løbende konjunkturbestemt evaluering af europæiske og nationale politikker på socialt, økonomisk og miljømæssigt niveau. Det europæiske semester har gradvist udviklet en mere social dimension, men dets makroøkonomiske og finanspolitiske dimensioner er stadig fremherskende. ~~EØSU foreslår derfor, at der indarbejdes nye, forbedrede, målbare og komplementerende sociale, økonomiske og miljømæssige indikatorer i det europæiske semester med henblik på at overvåge og følge status for alle aspekter af den europæiske søjle for sociale rettigheder og dens principper samt de 17 verdensmål for bæredygtig udvikling⁽⁶⁾, som kan skabe synergier med den sociale resultattavle ved at indføre begrebet bæredygtig velfærdøkonomi for alle⁽⁷⁾, sammen med målrettede sociale og miljømæssige landespecifikke henstillinger⁽⁸⁾.~~ Det europæiske semester er nu også blevet revideret med henblik på at sørge for mere handling til støtte for genopretningen, hvilket EØSU håber også kan bidrage til at ~~styrke forny hele~~ EU's styringsmekanisme og få det til at fungere som en ledende kraft for bidrag til demokratiet ~~demokratiets overlevelse~~ samt for konvergens i opadgående retning i EU.

Afstemningsresultat:

For: 87

Imod: 148

Hverken for eller imod: 21

m) Punkt 6.4 (ændringsforslag 23)

Ændres som følger:

6.4. For at modvirke den institutionelle ubalance mellem økonomisk og social styring foreslår EØSU desuden, at man anvender en velafbalanceret »gylden regel«⁽⁹⁾ uden at bringe den finansielle stabilitet på mellemlang sigt i fare ved anvendelsen af EU's finanspolitiske regler, som undtager begrundede offentlige investeringer fra underskudsberegninger og tager hensyn til eksisterende og fremtidige gældsniiveaurs bæredygtighed, med henblik på at sikre en moderne sundhedspleje og økologisk, uddannelsesmæssig og teknologisk infrastruktur og undgå en hidtil uset recession⁽¹⁰⁾.

Afstemningsresultat:

For: 87

Imod: 159

Hverken for eller imod: 16

n) Punkt 9.3 (ændringsforslag 24)

Ændres som følger:

9.3. EØSU opfordrer Rådet og Europa-Parlamentet til at fremme erhvervs klimaet samt øge og tildele tilstrækkelige midler til investeringsbehov i FFR 2021-2027 med henblik på at levere en reel og radikal grøn og digital omstilling. For at opnå tilstrækkelig finansiering går EØSU også ind for at analysere virkningerne af en udvidelse af udvide EU's egne indtægter, eventuelt fra indtægter fra EU's emissionshandelssystem, fra en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme og fra en digital afgift ved at inkludere en skat på digitale tjenester, et fælles konsolideret selskabsskattegrundlag og en skat på finansielle transaktioner⁽¹¹⁾.

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse om Årlig strategi for bæredygtig vækst 2020 (EUT C 120 af 14.4.2020, s. 1).

⁽⁷⁾ Charveriat, C. and Bodin, E. (2020), Delivering the Green Deal: the role of a reformed European Semester within a new sustainable economy strategy.

⁽⁸⁾ EØSU's udtalelse om Den europæiske søjle for sociale rettigheder — evaluering af den indledende gennemførelse og anbefalinger vedrørende fremtiden (EUT C 14 af 15.1.2020, s. 1).

⁽⁹⁾ EUT C 311 af 18.9.2020, s. 1.

⁽¹⁰⁾ EUT C 311 af 18.9.2020, s. 1

⁽¹¹⁾ EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106.

Afstemningsresultat:

For: 91

Imod: 157

Hverken for eller imod: 13

o) Punkt 9.4 (ændringsforslag 25)

Ændres som følger:

9.4. I den nuværende programmeringsperiode fastsætter reglerne for store virksomheder, som har modtaget støtte fra de europæiske struktur- og investeringsfonde, at de skal betale dette bidrag tilbage, hvis de inden for ti år efter den sidste støtteudbetaling flytter produktionsaktiviteten til udlandet uden for EU (artikel 71, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013). EØSU mener, at bestemmelserne bør strammes for den kommende programmeringsperiode for at fremme tilbageflytning og sikre samhørighed med tanke på strategisk uafhængighed, bevare produktionskapaciteten, sætte skub i beskæftigelsen og fremme en mere bæredygtig »territorial udvikling«.

Afstemningsresultat:

For: 89

Imod: 149

Hverken for eller imod: 19

p) Punkt 9.5 (ændringsforslag 26)

Ændres som følger:

9.5. Udvalget bakker også op om forbedringen af EU's finanspolitiske styring med hensyn til bæredygtighedsrisiciene, hvor der trækkes på erfaringerne fra gennemgangen af bedste praksis for grøn budgetlægning og finanspolitiske planer. Der ~~kan~~ desuden ~~være~~ behov for skattemæssige incitamenter for at ~~tilskynde~~ motivere virksomheder og enkeltpersoner til at investere i grønne initiativer med social effekt ⁽¹²⁾. Sådanne tilskud bør vurderes nøje i en cost-benefit-analyse.

Afstemningsresultat:

For: 93

Imod: 154

Hverken for eller imod: 16

q) Punkt 9.6 (ændringsforslag 27)

Ændres som følger:

9.6. De udfordringer, som Europa står over for i forbindelse med omstillingen til en grøn og digital økonomi, kræver store investeringer, som ikke kan sikres alene gennem offentlige midler og traditionel finansiering gennem banklån. Der bliver brug for ~~Der investeres hvert år store summer fra den private sektor af forskellige former for private midler i skadelige økonomiske aktiviteter på tværs af en bred vifte af erhvervssektorer — investeringer, som kan ende med at gå tabt («sunk assets»).~~ Der bør indføres en mekanisme, som på en sammenhængende måde kanalisere finansielle ressourcer fra den private sektor i retning af investeringer, der stemmer overens med miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige kriterier (EGS-kriterier). Strategierne for bankunionen, kapitalmarkedsunionen, bæredygtig finansiering, digital finansiering og SMV'er styrker derfor hinanden gensidigt og berettiger kanaliseringen af midler til mere produktive projekter. EØSU glæder sig over oprettelsen af platformen for bæredygtig finansiering og forventer, at det vil sætte skub i udviklingen af et socialt klassificeringssystem.

⁽¹²⁾ EUT C 311 af 18.9.2020, s. 63.

Afstemningsresultat:

For: 74

Imod: 154

Hverken for eller imod: 31

r) Punkt 10.1 (ændringsforslag 28)

Ændres som følger:

10.1. Da omstillingen af industrien ofte kræver et skifte fra gamle og traditionelle fremstillingsindustrier til fremtidsorienterede aktiviteter (også i traditionelle sektorer), kan det føre til arbejdsløshed, som ligger over gennemsnittet (i det mindste midlertidigt), som følge af at afindustrialiseringen er koncentreret lokalt, og at kvalifikationsgrundlaget ligger inden for sektorer i nedgang. ~~Foreslåelse og inddragelse af arbejdstagerrepræsentanter på branche- og virksomhedsniveau, før beslutningerne bliver taget, er helt grundlæggende.~~ Det er afgørende, at politikker vedrørende omstillingen af industrien hjælper arbejdstagerne og lokalsamfundene, særligt arbejdstagere med handicap og andre arbejdstagere fra udsatte grupper, med at klare omstillingen med færrest mulige forstyrrelser og samtidig maksimere de potentielle fordele.

Afstemningsresultat:

For: 88

Imod: 149

Hverken for eller imod: 17

s) Punkt 10.5, 10.5.1, 10.5.2, 10.5.3, 10.5.4, 10.5.5, 10.5.6, 10.5.7 (ændringsforslag 30)

Punkterne udgår:

10.5. Handlingsplan til gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder

~~En retfærdig omstilling kræver passende sociale politikker til at støtte gode arbejdsvilkår, velfungerende kollektive overenskomstforhandlinger og ordninger for arbejdsmarkedsrelationer samt ordentlig social beskyttelse til at hjælpe arbejdstagere under omstilling. EØSU vil gerne fremsætte nogle forslag til Kommissionens kommende handlingsplan med henblik på gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder.~~

~~10.5.1. EØSU foreslår, at Kommissionen revurderer den relevante arbejdsmarkedslovgivning i EU og styrker den, så den støtter en retfærdig omstilling for arbejdstagerne bedre.~~

~~10.5.2. Retten til sikkerhed og sundhed er en grundlæggende arbejdspladsrettighed for alle arbejdstagere, uanset deres ansættelsesforhold eller den forretningsmodel, de arbejder under. EØSU er meget bekymret for, at visse nye former for arbejde, som skabes af klimaomstillingen og den digitale omstilling, kan falde uden for anvendelsesområdet for bestemmelserne om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen. Desuden har der allerede vist sig betydelige risici på digitaliserede arbejdspladser, herunder intensivering af arbejdet, stress og psykosocial vold⁽¹³⁾, og i fremtiden kan vi forvente at se ulykker forårsaget af kunstig intelligens⁽¹⁴⁾, ulykker, som det er nødvendigt at forhindre. EØSU opfordrer derfor til, at alle arbejdstagere i EU skal være beskyttet af reglerne om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen⁽¹⁵⁾.~~

⁽¹³⁾ ILO (2019) The Threat of Physical and Psychosocial Violence and Harassment in Digitalized Work.

⁽¹⁴⁾ EUT C 47 af 11.2.2020, s. 64.

⁽¹⁵⁾ EUT C 14 af 15.1.2020, s. 52.

10.5.3. EØSU opfordrer Kommissionen til jævnligt at evaluere databeskyttelsesdirektivet (GDPR) og de tilknyttede direktiver i lyset af den teknologiske udvikling⁽¹⁶⁾.

10.5.4. Social dialog på nationalt og europæisk niveau spiller en central rolle for udformningen af den økonomiske politik samt arbejdsmarkeds- og socialpolitikken. EØSU støtter udviklingen — inden for rammerne af den sociale dialog på de rette regionale, nationale og europæiske niveauer — af egnede foranstaltninger til en retfærdig omstilling, med henblik på at forvalte, ændre og give minimumsbeskyttelse i tilfælde af omorganisering af arbejdspladser eller kollektive afskedigelser, som skyldes omstillinger (som følge af teknologi, demografi, globalisering, klimaforandringer eller den cirkulære økonomi), herunder retten til at deltage i overenskomstforhandlinger, med henblik på at foregribe ændringer og yde støtte til berørte arbejdstagere (tilpasning af direktivet vedrørende kollektive afskedigelser)⁽¹⁷⁾.

10.5.5. EØSU gentager, at det er nødvendigt at føre dialog med og informere arbejdstagerne og deres repræsentanter, når der indføres ændringer, nye teknologier og AI-systemer, som kan føre til ændringer i tilrettelæggelse af og tilsyn og kontrol med arbejdet, og i systemer til vurdering og rekruttering af arbejdstagere. Retten til information og høring i overensstemmelse med direktivet om europæiske samarbejdsudvalg skal sikres i alle virksomheder, og der bør indføres en harmoniseret ramme på EU-niveau for deltagelse på bestyrelsesplan. EØSU opfordrer derfor til, at der indføres en stærk og robust europæisk ramme for information og høring og inddragelse af arbejdstagerne⁽¹⁸⁾ som et vigtigt aspekt af arbejdet med at udvikle retfærdige og fair veje til genopbygning og/eller den miljømæssige og digitale omstilling. Kommissionen bør fremme den sociale dialog med henblik på at inddrage arbejdstagerne i den klimamæssige og digitale omstilling i alle medlemsstaterne og overvåge resultaterne heraf i det europæiske semester.

10.5.6. Der er behov for en ramme for socialt ansvarlig omstrukturering og foregribelse af virksomhedsforandringer, som supplerer arbejdstagernes eksisterende oplysnings-, hørings- og medbestemmelsesrettigheder og er i overensstemmelse med de centrale elementer i den europæiske sociale model⁽¹⁹⁾. EØSU mener, at Kommissionen bør revidere EU-kvalitetsrammen for foregribelse af forandringer og omstruktureringer og foreslå et retligt grundlag for specifikke rammebetingelser vedrørende arbejdstagernes deltagelse med henblik på at forbedre arbejdstagernes inddragelse i at imødegå udfordringerne i forbindelse med den grønne pagt og den digitale omstillingsproces⁽²⁰⁾.

10.5.7. Handlingsplanen bør fastsætte et mindsteniveau af rettigheder på EU-niveau, og EØSU har opfordret til handling vedrørende beskyttelse af en minimumsindkomst⁽²¹⁾ for at dæmme op for fattigdom og fremme et inkluderende arbejdsmarked og glæder sig derfor over Kommissionen og det tyske rådsformandskabs planer om at indføre en europæisk ramme for minimumsindkomst⁽²²⁾. EØSU har anbefalet en udforskning af muligheden for at fastsætte fælles minimumsstandarder på området for arbejdsløshedsforsikring i EU-medlemsstaterne⁽²³⁾. Udvalget har ligeledes opfordret til et europæisk initiativ om mindsteløn og kollektive overenskomstforhandlinger⁽²⁴⁾ og glæder sig derfor over⁽²⁵⁾ Kommissionens initiativ om passende mindstelønninger i Den Europæiske Union⁽²⁶⁾.

Afstemningsresultat:

For: 93

Imod: 149

Hverken for eller imod: 17

⁽¹⁶⁾ EUT C 47 af 11.2.2020, s. 64.

⁽¹⁷⁾ EUT C 14 af 15.1.2020, s. 1.

⁽¹⁸⁾ EØSU's udtalelse SOC/644 om Social dialog med henblik på økonomisk bæredygtighed og modstandsdygtighed (vedtaget den 29.10.2020, men endnu ikke offentliggjort).

⁽¹⁹⁾ EUT C 161 af 6.6.2013, s. 35.

⁽²⁰⁾ EØSU's resolution om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs bidrag til Kommissionens arbejdsprogram for 2021.

⁽²¹⁾ EUT C 190 af 5.6.2019, s. 1.

⁽²²⁾ Rådets konklusioner om styrkelse af mindsteindkomstsikringen til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse under og efter covid-19-pandemien.

⁽²³⁾ EUT C 97 af 24.3.2020, s. 32.

⁽²⁴⁾ EØSU's udtalelse om Anstændige mindstelønninger i hele Europa.

⁽²⁵⁾ EØSU's resolution om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs bidrag til Kommissionens arbejdsprogram for 2021.

⁽²⁶⁾ COM(2020) 682 final.

t) Punkt 10.6 (ændringsforslag 31)

Punktet udgår:

10.6: En ny social kontrakt

~~Med henblik på at skabe de veje til genopretning, som investerer i job og beskytter rettigheder og en løn, man kan leve af, at genopbygge stærke arbejdsmarkedsinstitutioner for alle arbejdstagere i overensstemmelse med tidligere forpligtelser og at sikre social beskyttelse opfordrer EØSU til, at en retfærdig omstilling får en central plads i genopretningen gennem social dialog og med aktiv inddragelse af civilsamfundet for at bidrage til udformningen af en social, retfærdig og inkluderende omstilling af industrien.~~

Afstemningsresultat:

For: 85

Imod: 146

Hverken for eller imod: 19

u) Punkt 1.1 (ændringsforslag 1)

Ændres som følger:

~~1.1. Der er en række forudsætninger for omstilling af industrien til en grøn og digital europæisk økonomi med henblik på at opnå en bæredygtig, retfærdig og socialt acceptabel fremtid i Europa. Der skal imidlertid tages hensyn til en ny situation. Covid-19-pandemien har ramt den europæiske økonomi hårdt. Mange virksomheder bryder sammen, vi mister arbejdspladser, husholdningerne mister deres levebrød, og sundhedstjenesterne mister deres effektivitet. Pandemien har forstærket behovet for en langt bredere og stærkere inddragelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet i politikudformningen på alle niveauer samt en realistisk stærk lovgivningsramme ramme og standarder på europæisk niveau med hensyntagen til medlemsstaternes særlige forhold og kompetencefordelingen mellem EU og medlemsstaterne samt nærhedsprincippet, navnlig vedrørende den sociale dagsorden. Den annoncerede handlingsplan for gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder bør spille en vigtig rolle i disse bestræbelser.~~

Afstemningsresultat:

For: 90

Imod: 146

Hverken for eller imod: 18

v) Punkt 1.5 NYT (ændringsforslag 4)

Nyt punkt tilføjes:

1.5. Den bedste politiske reaktion er at indfri forventningerne til NextGenerationEU, hvilket giver en enestående mulighed for en hurtig og transformativ genopretning. Det bør prioriteres højest at sætte dette i gang og inddrage den private sektor.

Afstemningsresultat:

For: 97

Imod: 136

Hverken for eller imod: 22

w) Punkt 1.6 NYT (ændringsforslag 5)

Nyt punkt tilføjes:

1.6. Udfordringerne som følge af Brexit bør overvindes ved at presse kraftigt på med hensyn til at styrke det indre marked og dermed skabe et stærkere, sundt og konkurrencedygtigt miljø for virksomhederne.

Afstemningsresultat:

For: 93

Imod: 141

Hverken for eller imod: 20

x) Punkt 1.4 (ændringsforslag 6)

Ændres som følger:

1.4. Et modstandsdygtigt, bæredygtigt, retfærdigt og velstående Europa kræver en sammenhængende ramme lovgivningsramme, der kan fremme en retfærdig omstilling og samtidig tage hensyn til de tilknyttede etiske indvirkninger og offentlige interesser såsom forbrugerbeskyttelse, sundhed, sikkerhed og kvalitet. EØSU anbefaler, at EU-institutioner og nationale institutioner indfører nye styringsstrukturer, som kan sikre aktiv inddragelse af den lokale økonomi, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet i udformningen og gennemførelsen af fair foranstaltninger til at sikre, at omstillinger er socialt retfærdige. Et af de vigtigste styringsinstrumenter til at gennemføre og overvåge socialt retfærdige omstillinger er det europæiske semester. EØSU anbefaler, at der indarbejdes nye, forbedrede, målbare og supplerende sociale, økonomiske og miljømæssige indikatorer i det europæiske semester for at overvåge og følge status for principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder.

Afstemningsresultat:

For: 80

Imod: 145

Hverken for eller imod: 16

y) Punkt 1.8 (ændringsforslag 8)

Ændres som følger:

1.8. EØSU glæder sig over den annoncerede handlingsplan for gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Den relevante eksisterende EU-arbejdsmarkedspolitikker lovgivning bør styrkes, så den bedre støtter en retfærdig omstilling for arbejdstagere. Handlingsplanen bør fastsætte et mindsteniveau for rettigheder på EU-niveau vedrørende bl.a. retten til sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen for alle arbejdstagere og i forbindelse med alle nye beskæftigelsesformer, rettigheder med hensyn til information, høring, medbestemmelse og deltagelse, som ikke kun gælder i overgangssituationer, retten til udvikling af færdigheder, minimumsstandarder for arbejdsløshedsforsikring, mindstelønninger og kollektive overenskomster eller andre former for overenskomster i overensstemmelse med medlemsstaternes kompetenceområder.

Afstemningsresultat:

For: 98

Imod: 148

Hverken for eller imod: 17